

Za sve dodatne informacije u vezi sprovođenja Lokalnog plana upravljanja otpadom u opštini Žabalj možete kontaktirati:

Predraga Nađalina
člana Opštinskog veća zaduženog za komunalne delatnosti i mesne zajednice
Telefon: 021/831-270
E-mail: nadjalinpredrag@gmail.com

Gorana Iđidova
člana Opštinskog veća zaduženog za zaštitu životne sredine
Telefon 021/831-270
E-mail: goranidjidov@gmail.com

web sajt opštine Žabalj: www.zabalj.rs

Brošura "Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Žabalj?" štampana je zahvaljujući podršci Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ), u sklopu projekta "Jačanje lokalne samouprave". Brošura je sačinjena na osnovu Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Žabalj od strane Udruženja "Inženjeri zaštite životne sredine" u saradnji sa predstavnicima Međuopštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Južnobačkog upravnog okruga.

Misli globalno, deluj lokalno!

Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Žabalj?

LOKALNI PLAN
UPRAVLJANJA
otpadom

Misli globalno, deluj lokalno!

giz

Poštovani,

Veliko nam je zadovoljstvo što se pred vama nalazi brošura "Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Žabalj?" koja u kratkim crtama objašnjava dokument koji je izrađen u okviru projekta "Jačanje lokalne samouprave" Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ), preduzeća Vlade Savezne Republike Nemačke koje po njenom nalogu sprovodi projekte u raznim sektorima od opšteg društvenog značaja, u cilju ostvarivanja održivog razvoja.

Dokument je nastao zajedničkim radom i saradnjom između Fakulteta tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu, Međuopštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj, Južnobačkog upravnog okruga, jedanaest opština Južnobačkog okruga, eksperata GIZ i Udruženja "Inženjeri zaštite životne sredine".

Cilj ove brošure je da svim zainteresovanima približi strateški dokument "Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Žabalj" i na sažet način ih upozna sa osnovama ovog plana. Svi oni koji žele da se u potpunosti upoznaju sa "Lokalnim planom upravljanja otpadom opštine Žabalj" ili više saznaju o pojedinim temama, koje u ovoj brošuri nisu mogle da budu detaljno opisane, dobrodošli su da kontaktiraju predstavnike i predstavnice Međuopštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj u svojoj opštini.

Međuopštinska radna grupa za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Južnobačkog okruga oformljena je 2008. godine sa ciljem da se kroz međuopštinske projekte pomogne razmeni informacija među opštinama Južnobačkog okruga, pomogne razvoj ljudskih kapaciteta opština u oblasti zaštite životne sredine i održivog razvoja, kao i da se konkretnim projektima doprinese razvoju svake opštine, ali i njihove međusobne saradnje.

U želji da opština Žabalj, Južnobački okrug, AP Vojvodina i Republika Srbija budu zdrava i bezbedna životna sredina za sve njene građane i građanke, pozivamo vas da zajedničkim snagama doprinesemo sprovođenju Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Žabalj.

Misli globalno, deluj lokalno!

S poštovanjem,

Međuopštinska radna grupa za zaštitu životne sredine
i održivi razvoj Južnobačkog okruga

se obezbeđuje jednostavnije poslovanje jer povećanje broja odgovornih subjekata u rukovođenju regionalnim preduzećem za upravljanje otpadom dodatno komplikuje i usporava rad preduzeća.

Međutim, u cilju modernizacije rada komunalnog preduzeća opština će morati da obezbedi sredstva za kupovinu dodatnih vozila, sanaciju pre svega glavne deponije u opštini i nabavku druge neophodne opreme za rad. Pored navedenog potrebno je razmotriti mogućnost formiranja manjeg kompostilišta u kojem bi se vršio tretman baštenskog otpada, čime bi se smanjio udeo biorazgradivog dela otpada ali i količina otpada koja bi se transportovala do regionalne deponije.

Umesto zaključka

Dosadašnji način prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada na nivou opštine Žabalj moraće da se unapredi u cilju bolje zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Novi sistem upravljanja otpadom na teritoriji Republike Srbije podrazumeva regionalni pristup i udruživanje više opština u region za upravljanje otpadom. On će se zasnivati na zajedničkom upravljanju regionalnom deponijom otpada, na koju će se odlagati sav komunalni otpad, koji predhodno ne bude selektovan, recikliran ili na neki drugi način ponovo vraćen u funkciju.

Da bi novi sistem prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada uspešno funkcionisao, potrebno je da se svi akteri u društvu uključe u njegovo sprovođenje, jer zdrava i bezbedna životna sredina je zajednički interes svih.

Novi sistem prikupljanja i odlaganja otpada će morati da pored troškova prikupljanja uzme u obzir i troškove odlaganja otpada na regionalnu deponiju. Za svaku odloženu tonu komunalnog otpada, opština tj. njeni stanovnici, će morati da plate preduzeću koje bude upravljalo regionalnom deponijom.

Divlje i nesantitarne deponije neće više moći da postoje na teritoriji nijedne opštine, a oni koji ne budu odlagali otpad na način predviđen Lokalnim planom upravljanja otpadom, moraće da plate visoke kazne i da preuzmu odgovornost za ugrožavanje zdravlja sugrađana i svoje životne sredine.

Kako bi se troškovi deponovanja na regionalnu deponiju smanjili, svaka opština ima mogućnost da razvije različite sisteme za selekciju otpada i motiviše razvoj preduzetništva u oblasti reciklaže i ponovne upotrebe onog dela komunalnog otpada koji je za to pogodan. Tu na prvom mestu mislimo na materijale koji se mogu reciklirati (aluminijum, plastika, papir, metali...).

Kako bi troškovi prikupljanja i odlaganja otpada bili što manji moramo pravilno upravljati komunalnim otpadom i pomoći da se Lokalni plan upravljanja otpadom sprovede.

Lokalni plan upravljanja otpadom je put da mi i naši potomci živimo u zdravoj i bezbednoj životnoj sredini.

Odgovornost za naše zdravlje i životnu sredinu je u rukama svakog pojedinca.

Misli globalno, deluj lokalno!

Regionalni pristup rešavanju problema upravljanja otpadom

Kao i kod svih opština sa manjim brojem stanovnika, jedini racionalni i realni oblik organizacije upravljanja otpadom u opštini Žabalj zasniva se na formiranju regiona upravljanja otpadom za više opština, odnosno do obezbeđivanja optimalnog broja korisnika usluga, što prema Strategiji upravljanja otpadom Republike Srbije iznosi minimalno 200.000 stanovnika. Izgradnja sanitarne deponije, a posebno nekih naprednijih oblika tretiranja otpada, predstavlja preveliku investiciju za pojedinačnu opštinu, pa se kao jedino rešenje za adekvatno upravljanje otpadom nameće formiranje regiona.

U praksi se danas može videti više oblika sistema upravljanja otpadom na regionalnom nivou. Kao prva mogućnost organizovanja upravljanja otpadom u regionu je stvaranje jednog preduzeća koje će sakupljati, transportovati, vršiti separaciju i tretirati deponovati otpad. To preduzeće bi preuzelo sva komunalna preduzeća i u svoju delatnost dodalo i sortiranje reciklažnih sirovina i deponovanje.

Ostale mogućnosti se zasnivaju na postojanju većeg broja manjih preduzeća koja će svoje odnose regulisati komercijalnim ugovorima. Tako npr. postojeća opštinska preduzeća mogu da nastave sa radom na teritoriji opštine na kojoj se nalaze, a da otpad odlažu na zajedničku regionalnu deponiju.

Opština Žabalj potpisala je sporazum o formiranju regiona sa opštinama okupljenim oko Grada Novog Sada. Pored opštine Žabalj, saglasnost da pristupe tom regionu upravljanja otpadom izrazile su i opštine Bačka Palanka, Bački Petrovac, Vrbas, Beočin, Srbobran i Temerin.

S obzirom na udaljenost i vrstu i prohodnost puteva, gravitiranje regionu u čijem centru se nalazi Novi Sad predstavlja racionalnu odluku za opštinu Žabalj.

Javno preduzeće JKP „Čistoća“ - Žabalj sa postojećom mehanizacijom i načinom poslovanja trenutno nije spremno da u potpunosti uspešno obavlja poslove sakupljanja i uklanjanja otpada sa čitave teritorije opštine Žabalj. Međutim, najrealnije je da i ubuduće ovo preduzeće obavlja pomenute poslove uz neizbežno povećanje kapaciteta, opremljenosti, racionalizaciju rada i određene izmene u načinu poslovanja. Uključivanjem opštine u region u kojem će se na adekvatan način upravljati otpadom neizbežno će povećati troškove upravljanja otpadom u odnosu na trenutnu situaciju u kojoj se odlaganje otpada ne plaća. Izgradnjom sanitarne regionalne deponije ili nekih drugih delova sistema za tretiranje i iskorišćenje otpada biće uveden sistem plaćanja po količini otpada kojim će se dalje upravljati, što može u značajnoj meri povećati troškove komunalnog preduzeća.

Planom se predviđa da komunalno preduzeće vrši sakupljanje otpada sa cele teritorije opštine Žabalj i transportuje ga do regionalne deponije ili do nekog drugog sistema za tretman otpada koji bude uspostavljen u regionu. S obzirom na odnos veličina opština u smislu broja stanovnika i raspoloživih finansijskih sredstava ne predlaže se bilo kakvo učešće opštine u obezbeđivanju finansijskih sredstava i ostalog za izgradnju deponije ili dodatnih sistema za upravljanje otpadom. Finansijska sredstva potrebna za izgradnju regionalne sanitarne deponije, a posebno za izgradnju drugih naprednih delova savremenog sistema upravljanja otpadom su izuzetno velika i udeo opštine Žabalj u finansiranju takvih investicija je nerealan, te se preporučuje da najveća opština – grad u regionu preuzme odgovornost za obezbeđivanje investicije i rukovođenje preduzećem. Na taj način

Lokalni plan upravljanja otpadom

Lokalni plan upravljanja otpadom (LPUO) usvojen je na 23. sednici Skupštine opštine Žabalj održanoj 16. 03. 2011. godine i objavljen u Službenom listu opštine Žabalj broj 3/2011. Time je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Žabalj postao obavezujući dokument koji mora da se sprovodi u skladu sa Akcionim planom koji je njegov sastavni deo.

Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Žabalj predstavlja dokument kojim se organizuje proces upravljanja otpadom na nivou opštine Žabalj. Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, broj 36/09 i 88/10) definisana je obaveza izrade Lokalnog plana upravljanja otpadom za svaku opštinu, koji treba da se usaglasi sa Regionalnim planom upravljanja otpadom za region kome ta opština pripada.

Svrha Lokalnog plana upravljanja otpadom je dugoročno uspostavljanje održivog sistema za upravljanje otpadom, pre svega na nivou opština, ali i regiona, na način koji ima minimalan štetni uticaj na životnu sredinu i zdravlje sadašnjih i budućih generacija, uz racionalno korišćenje resursa i poštovanje savremenih principa upravljanja otpadom, a uz koordinisano učešće svih subjekata upravljanja otpadom – lokalne vlasti, domaćinstava, privatnog sektora, organizacija civilnog društva, svakog pojedinca, republičke i pokrajinske vlasti.

Lokalni plan upravljanja otpadom omogućava da se:

- stekne potpuni uvid u sadašnju situaciju u upravljanju otpadom u opštini,
- definišu ciljevi u upravljanju otpadom na nivou opštine u skladu sa domaćim zakonodavstvom,
- definiše optimalni sistem za upravljanje otpadom,
- definiše metod i optimalni rokovi za implementaciju plana,
- definišu ukupna finansijska ulaganja kao i finansijska ulaganja za prioritetne delove plana koje je neophodno odmah implementirati.

Kao jedan od važnijih ciljeva Lokalnog plana upravljanja otpadom je i obezbeđivanje odgovora na mnoga otvorena pitanja koja determinišu uspostavljanje potpuno novog sistema upravljanja otpadom, koji se zasniva na smernicama Strategije upravljanja otpadom Republike Srbije, Zakona o upravljanju otpadom, evropskim standardima i drugim zakonskim merama koje uređuju ovu oblast.

Upravljanje otpadom na teritoriji opštine Žabalj

Obavljanje komunalne delatnosti održavanja čistoće u opštini Žabalj povereno je JKP „Čistoća“- Žabalj, u delu koji se odnosi na sakupljanje, iznošenje i deponovanje kućnog otpada (iz kontejnera ili vreća). JKP „Čistoća“- Žabalj obavlja poslove iz okvira ove delatnosti, uz određenu naknadu od korisnika usluga, dok se deo obavljanja ovih poslova sufinansira i iz budžeta Opštine. Ovo preduzeće nema operativnu dozvolu za sakupljanje, transport, tretman ili odlaganje otpada, kao što i komunalna deponija nema upotrebnu dozvolu.

Broj domaćinstava kojima se pružaju usluge odnošenja otpada (broj korisnika usluga) na teritoriji opštine Žabalj je oko 6.600, što predstavlja oko 75% stanovnika opštine, ali prema podacima iz JKP, svega 2.500 domaćinstava je opskrbljeno sa kantama, dok preostala domaćinstva otpad iznose u vrećama, najlon džakovima i drugim priručnim posudama. Otpad se organizovano skuplja dva puta mesečno. Ostalo stanovništvo sopstvenim prevozom iznosi svakodnevno određenu količinu generisanog otpada (uglavnom građevinskog i mešanog). Obuhvaćena domaćinstva u opštini Žabalj se nalaze u okviru 4 naseljena mesta i to: Žabalj, Čurug, Đurđevo i Gospođinci.

Prosečna dnevna količina komunalnog otpada u rastresitom stanju na teritoriji opštine Žabalj nije poznata, baš kao ni količina inertnog i neopasnog industrijskog komunalnog otpada. Takođe, ne postoje podaci o generisanim količinama medicinskog i klaničnog otpada. Nedostatak pouzdanih podataka o količini i sastavu otpada, predstavljaju veliku prepreku u cilju stvaranja optimalnog menadžmenta komunalnim otpadom u opštini Žabalj.

Značajno je istaći da je opština Žabalj donela Odluku o održavanju čistoće u kojoj je navedena obaveza korisnika usluga iznošenja otpada da otpad odvaja na „MOKRI“ i „SUVI“. Za „mokri“ otpad predviđena je kanta od 120 l, a za „suvi“ najlon vreća. Potpuna primena ove Odluke biće moguća tek nakon obezbeđivanja dovoljnog broja kanti i adekvatnih vreća, na čemu se intenzivno radi. JKP „Čistoća“- Žabalj povremeno svim korisnicima na poleđini računa odštampa uputstvo za odvajanje različitih vrsta otpada.

JKP „Čistoća“- Žabalj od mehanizacije za sakupljanje i transport otpada poseduje 2 autosmečara : 15 m³ iz 2009. i 7 m³ iz 2010. godine. Takođe su, preko programa *Exchange* nabavljena i dva manja vozila za potrebe prikupljanja reciklabilnih sirovina sa javnih mesta i od privrednih korisnika. Za sada JKP „Čistoća“- Žabalj sa ovakvom mehanizacijom uspeva da dva puta mesečno sakupi otpad iz domaćinstava, ali da bi se u sistem uključili i privredni subjekti potrebno je obezbediti dodatnu mehanizaciju.

Kontejnera zapremine 1.1 m³ trenutno ima oko 70 (čime su dostignute potrebe predviđene Lokalnim planom upravljanja otpadom), dok kontenera zapremine 5 m³ i kanti od 80 litara uopšte nema, čime nisu zadovoljene aktuelne potrebe. U toku 2011. godine nabavljeno je oko 2.500 kanti od 120 litara (oko 40% od potrebnog broja). U 2012. godini očekuje se nabavka preostalih potrebnih kanti (oko 4.500 - 5.000), čime bi se stvorili uslovi da celokupno stanovništvo bude pokriveno pružanjem usluga od strane JKP „Čistoća“- Žabalj.

Navedeni broj kontenera u opštini Žabalj je dovoljan za adekvatno odlaganje i sakupljanje otpada od stanovništva u individualnom i kolektivnom stanovanju, ali je neophodno nabaviti još oko 30 kontenera za potrebe privrednih subjekata. Najveći broj kontejnera je dobrom stanju.

Na teritoriji opštine Žabalj ne postoji razvijeno tržište sekundarnih sirovina. Nema ekonomskih i drugih podsticajnih mehanizama za korišćenje materijala iz otpada. Nema razdvajanja otpada na mestu njegovog nastajanja od strane JKP „Čistoća“- Žabalj, ali se privatna firma „Pro Pet Recycling“ iz Zrenjanina bavi sakupljanjem i reciklažom PET ambalažne plastike iz naselja u okviru opštine i sa deponije.

Na teritoriji opštine postoji trenutno jedna privatna firma koja se bavi prikupljanjem i prodajom reciklabilnih sirovina i ona je trenutno u procesu dobijanja potrebnih dozvola. Ne postoji ustanovljen i razvijen sistem obuke i jačanja javne svesti za rešavanje problema otpada (povremeno se vrše edukacije stanovništva kroz distribuciju propagandnog materijala, dok se kod školske dece i nastavnika, ova obuka vrši preko projekta iz okvira programa *Exchange*).

Sav komunalni otpad, koji JKP „Standard“ sakupi na teritoriji opštine Žabalj transportuje se i odlaže na seoskim deponijama u Žablju, Čurugu i Đurđevu.

Glavna deponija u opštini Žabalj je pozicionirana na zaravni pored puta Gospođinci – Žabalj na udaljenosti od 1,6 km zapadno od poslednjih kuća naselja Žabalj. Deponija je približno pravougaonog oblika i prostire se na površini od 2,42 ha. Procenjena prosečna visina otpada odloženog na ovoj deponiji iznosi 0,3 m, na osnovu čega je izračunato da se na deponiji nalazi približno 7260m³ otpada.

Oko deponije nije postavljena zaštitna ograda, pa je omogućen neometan pristup svim licima koja vrše sakupljanje sekundarnih sirovina i drugim licima koja odlažu otpad, kao i životinjama koje raznose otpad po okolnom zemljištu. Usled nedostatka zaštitne ograde, kao i pokrivke inertnim materijalom dolazi do raznošenja otpada usled dejstva vazdušnih struja. Na deponiji ne postoji kontrola odlaganja otpada, te se na lokaciji može naći i životinjski i drugi otpad pored komunalnog. Na lokaciji od mehanizacije postoji samo traktor guseničar u privatnom vlasništvu koji jednom mesečno vrši minimalno neophodno uređivanje deponije.

Za glavnu deponiju u opštini Žabalj neophodno je uraditi plan sanacije i zatvaranja dela deponije, kako bi se smanjili negativni uticaji na životnu sredinu. Preporučuje se da se projekat sanacije i zatvaranja deponije uradi na takav način da se obezbedi dodatan prostor za odlaganje otpada u narednom periodu. Taj prostor je neophodan jer nije realno da će se pronaći neko povoljnije rešenje do izgradnje i početka rada regionalne deponije u Novom Sadu. Prilikom sanacije potrebno je iskoristiti priliku i predviđeni prostor za odlaganje otpada u narednom periodu prethodno urediti kako bi se sprečilo značajno zagađenje životne sredine.

Planirano je da se deponije u Čurugu i Đurđevu, kada se stvore neophodni uslovi, postepeno zatvaraju i koriste isključivo za odlaganje građevinskog otpada, dok bi deponija u Žablju preuzela funkciju neke vrste transfer stanice ili reciklažnog dvorišta. Na ovom mestu bi se vršila separacija svog otpada, predovoženja na regionalnu deponiju u Novom Sadu.

